

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

Norwegia & Svecia

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

*Norwegia.
Unde dicta.
Situs.*

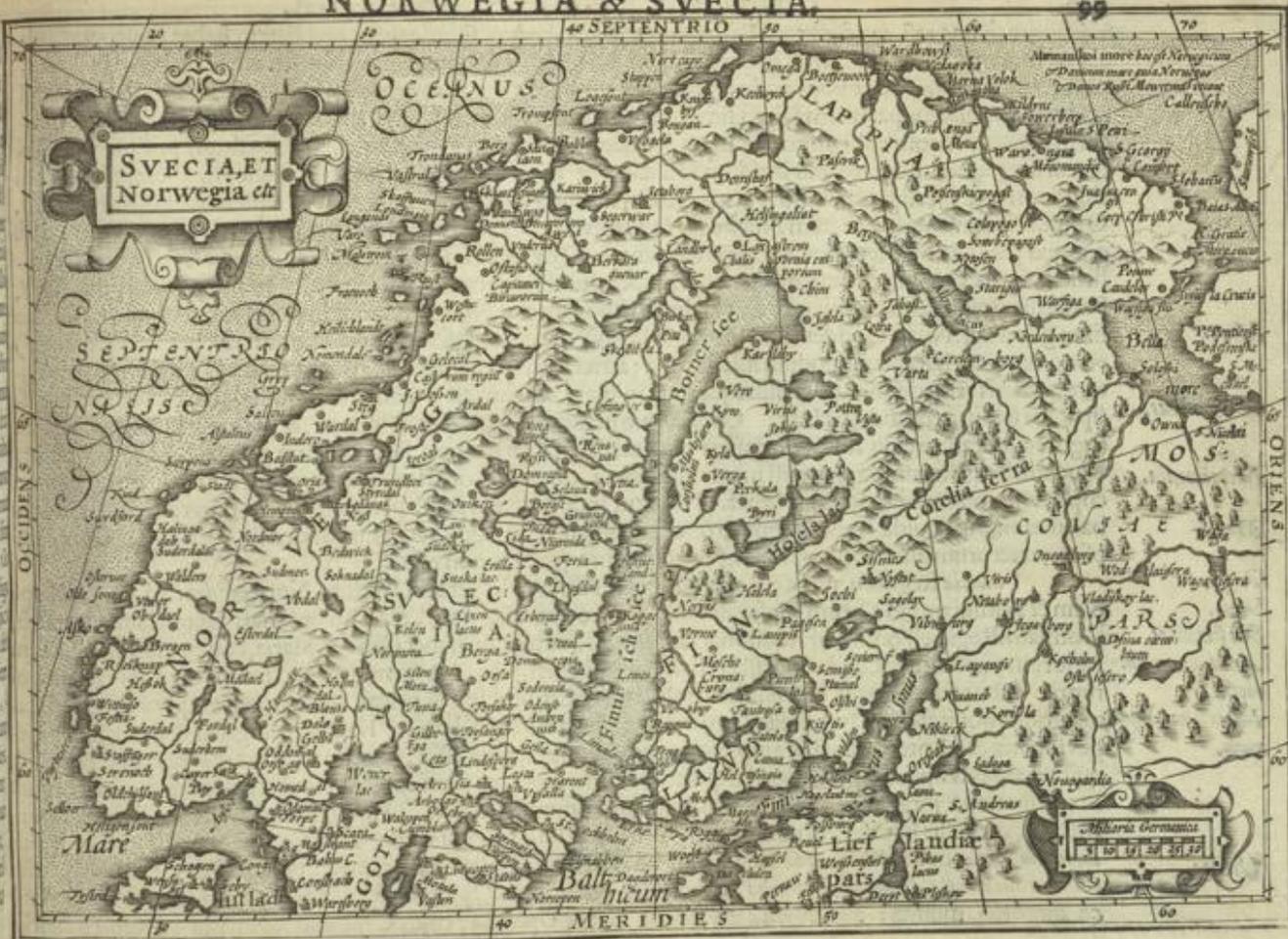
*Caeli & Soli qua-
litas.*

*Animalium va-
riet as
Imperium mayo-
rum.*

Urbes & opida.

BRITANNIA, qua potuimus fide perlustrata, sequitur in Methodo nostra *Orbis Arctici*, quem *Scandi-
am & Scandinaviam* veteres, *Officinam Gentium*, & *Vaginam Populorum incomperta magnitudinis* Plini-
us vocat, vicinus extremo ad Boream Germaniæ littori, in tria Regna Norwegiæ, Succiæ & Daniæ
multis jam sæculis distinctus. Occurrit ergo nobis *Norwegia* primo loco lustranda. *Norwegie* etymon
minime obscurum est. A *Nord* enim quod Septentrionem, & *Weg* quod viam sonat dicitur, quasi Septen-
trionis via vel Septentrionalis tractus. Hæc ad Austrum habet Daniam, ad Occasum Oceanum; ad Ortum
Succiæ, Lappiæque ad Septentrionem terminatur, a quibus excelsis & asperimis separatur Montibus perpetua
nive obductis. Tractus omnis Occidentem versus scopulis acutisque petris avius est, atque etiam versus Me-
ridiem saxosus, ea præcipue parte quæ Cimbrorum Chersoneso objacet, unde 250 miliarium inervallo dissi-
det. At tractus ille omnis tam ad Occasum quam ad Meridiem Cælo mitis est; non enim mare congelatur, ne-
que diu nives durant; sed terra ipsa non adeo fertilis est, & ad suppeditandam alimoniam incolis nequam
par. At abundat hæc regio pecore & feris, in quibus albi Ursi sunt inusitatae magnitudinis: sunt & Castores, &
innumerae aliæ. Fuit Norwegia Regnum aliquandiu admodum florens, Imperiumque tenuit per Daniam la-
teque per Insulas maris, donec domesticum Imperium per hæreditariam successione[m] administratum fuit. Pos-
tea sub interregno consensu Procerum institutum est, ut Reges per electionem susciperentur. A Suibdage-
ro autem secundo ad Christiænum ultimum, Reges interveniunt 45. Est vero nunc sub potestate Danorum.
Quinque in ea in universum hoc tempore sunt Arces Regiæ, totidemque Præfecturæ præcipuæ: quarum pri-
ma & extrema versus Meridiem est *Bahusia*. Ei subiecta Opida, *Mosland* in peninsula scopulosa situm, &
Halecum piscatura nobile; & eo obscuriora *Koengeef*, *Congel* forte prope *Bahus* & *Oddebold*, nisi sit *Odvald*.
Secunda Arx est *Aggerhusia*, in cujus provincia cellisissimi mali navium, & asseres querni & abiegni, lignaque
ædificiis idonea ingenti copia in Hispanias & alias regiones quotannis evehuntur. Opida huic subjiçuntur
Asloia Episcopi sedes: in primis cohitur ab exteris: ob Curiam ad quam ex universa Norwegia causæ deferun-
tur. Item *Tonsberg* seu *Koningsberg*, *Fridrichstad*, *Saltzborg* & *Schim*, vel *Schon*, ubi Fodinæ Cupri & Ferri sunt,
item *Hammaria* major & minor, regiones olim Episcopales, nunc Alloiensis inspectioni commissa, & sinu
Mosiano interlabente divisæ. Tertia Arx est *Bergerhusia*, sub ea sunt *Bergi* vel *Berga* & *Staffanger* civitates. Est
autem *Berga* totius Norwegiæ Emporium celeberrimum & horreum, Præfecti Regi ac Episcopi sedes. Ibi
Piscis ille nobilis & delicatus venditur, qui secundum littus Norwegiæ captus, piscis Bergensis dicitur, pro-
pterea quod inde in multas regiones a Mercatoribus distrahatur. Sunt ibi Vandalarum & maritimarum ci-
vitatum famuli, qui cum ibi mercandi causa totum annum perdurent, partem unam urbis occuparunt, quam
Incolæ pontem, exteri vero tabularium suum vocant. Portus hic etiam est optimus atque tutissimus.
Staffanger

NORWEGIA & SVEDIA.

NORWEGIA & SVECIA.

100

Staffanger civitas etfi eundem cum Berga Praefectum habeat, suum tamen peculiarem habet Episcopum ibidem agentem. Quarta Arx est *Nidrosia* a Nidero fluvio & Rosa, quod templi nomen est sic dicta, vulgo *Trondheim*, olim *Trondon*, Metropolis totius Norwegiae, nunc in vici formam redacta. Sedes olim Archiepiscopi & Regni, amplissime patentem Dioecesim habet, in qua plurimus piscis Bergam postea ad Emporium divectus, & pelles preciosae colliguntur. Extat hodieque Templum Cathedrale, argumentum pristinae fertilitatis, cui magnitudine & casorum lapidum artificio vix aliud in Orbe Christiano simile est. Crepido circum altare correpta incendio est, anno M D XXX: cujus incendii damnum aestimatum est septem millibus aureorum. Quinta & ultima versus Arctum Norwegiae & Orbis Christiani Arx est *Wardbusia* parva insulae Wardae, ipsa quoque parva & obsoleta hoc tempore insitens. Quae nulla singulari munitione ac nec turri quidem vel castello insignis, Opidulum tamen adjunctum habet, quod piscatorum castrum stipant. In hac arce seu potius castris Praefectus Regius aestate habitat & amplissimum illius littoris Norici tractum in Zona frigida usque ad Russiae fines gubernat. Porro Occidentale Norwegiae littus (quod imperscrutabilis profunditatis passim perhibetur) verno tempore Balanis admodum infestum est: adversus harum impetum habent nautae Castoreum aqua dilutum, praefens remedium; nam simulatque illud in mare effusum est, confesum immane illud Nerei pecus dissipatum sese in profundum abdit. Copiosa hic in mari vicino captura Piscium, & imprimis Aseli piscis quem frigore induratum & in fustes extensum mittunt in reliquae Europae Regna: cum piscem *Stock-viseh* vocant. Laudatissima istorum captura est mense Januario: tunc enim ob frigora facilius exsiccantur, & mare ipsum copiosiores opimioresque illos praebet. Petuntur inde praeterea pelles pretiosae, sebum, butyrum, coria, adepsi balenarum, pix liquida, trabes quernae, robora, mali, asseres magno vendentium quaestu. Incolae prohi sunt, simplices, exterorum amantes, hospitaes; praedones, fures, piratas non habent.

Mare.

Commoditas.

Mercimonia.

Muris.

Regio.

Situs.

Sole fertilitas.

Animalium varietas.

Imperium majorem.

Urbes.

Sueciae Regnum vetus est, meminit ejus Plinius: habet ad Occasum Norwegiam: ad Boream Lappiam & Bothniam: ad Ortum Finlandiam, Bothnico sinu discretam, & Livoniam mari disjungtam, ad Austrum Gothiam. Regio est omnium Aquilonarium fertilissima: agrum habet uberem, Maria, Lacus, Flumina, Piscium variorum proventu fecunda: Metalla etiam Plumbi, Ferri, Aëris & Argenti, quod circa Slaburgum cruitur porum. Silvas feris refertas, & mellificio nobiles. Creditur duplo superare Norwegiam amplitudine, fertilitate, agrique bonitate. Quibusdam tamen locis aspera est, & salebrosa. Hac per indignas & domesticos Reges tortiter & feliciter defensa & amplificata cum aliquot seculis esset, tandem ad Danicæ Reges devenit: sub quibus, annis amplius centum, jam aliquantisper obtemperans, jam eisdem praetextu non servatarum Legum in coronatione juratarum excutiens, mirum in modum fluctuavit. Hodie autem ad suos indigenas iterum descivit, & ex illis sibi Regem constituit. Provinciae hujus Regni variae. Aliae *Gothicae*, ut *Offgotia*, cujus *Lincopia* Metropolis: *Westgotia* lacu Vetere ab Orientali sejuncta, cujus *Scara* Episcopi sedes. *Australis Gothia* seu *Smalandia*, *Tuiscia*, *Verendia*, cujus *Vexio* praecipuum Opidum est. *Meringa* & *Insula Oelandia*, arce *Borghabm* munita: aliae *Norica* seu *Suecica* sunt ut *Oplandia*, cujus *Ufsala* ad Salam sita, in centro Suecicae sedes

NORWEGIA & SVECIA.

sedes Archiepiscopi & Scholæ publicæ. Multa hic videre est Regum Sueciæ sepulchra, magnifice splèdideque exstructa. Et *Stokholmia* Emporium nobile & sedes regia, munita tum natura tum arte: Sita est in paludibus instar Venetiarum, nomenque ex eo habet quod palis fundata sit. Aditus ad eam ex mari Eoo per angustas fauces Meleri profundissimo alveo patet: eaque capacitate mare admittit, ut naves onerariæ passis velis in portum facile invehantur. Verum turris *Waxholmia* & è regione *Digna*, ita ingressum arctant, ut invitis Regis Præfectis, ibidem excubantibus nullæ ingredi aut egredi naves possint. Meridianæ Meleri ripæ Sudermanniæ Opida *Tolgo*, *Strengenes* Episcopi sedes & arx *Griphisholmia* adjacent. *Nericia Orebo* arx præcipua est. Occasum versus *Westmannia* regio & urbes *Arosia* (ad quam Argenti Metalla sunt præstantissima: adeo ut artifices ex quindecim Argenti libris vnam Auri extrahere dicantur) & *Arboga* lacui incumbunt. Inde versus Occasum æstivum *Dalia* Occidua, *Eon* & *Solies Dalia*, a lacu *Solian*, sic denominata, jacent, quæ tres Provinciæ una cum majore parte montanarum Provinciarum, sub Episcopi Sarosienfis inspectione continentur. Ibi venæ minerales, quæ Ortum versus ad Mare Balthicum, & sinus *Helsingiæ* & *Gioslenses* sese extendunt, Occasum versus per *Wermelandiam* ad Oceanum Occidentalem fere nusquam interruptæ, quin ibi Metalli aliquid, Argenti, Cupri, Plumbi, Ferri, Chalybis sive Sulphuris effodiatur, porrectæ sunt. Oplandiæ versus Boream finitima *Gestrucia*, inde *Helsingia*, post *Midelpadia*, ulterius *Angermannia* Borea & *Notia*. Inde *North-Bornia* in *West-Borniam* & *Off-Borniam* divisa, longo terrarum tractu diffusæ Provinciæ. Tandem Boream versus *Scricfinnia*, *Lapponia*, *Boarnia*. Has proprias Regni Suecorum provincias antiquas, plerasque Sinus *Botnicus* ex Balthico in Boream recta *Toroniam*, & ultra circulum Arcticum porrectus a Finlandia amplissima Península dirimit: cujus apicem *Alandia* Insulæ versus Meridiem & *Abo* Episcopi sedes, at versus Boream *Wiburgum* tenent. Dividitur *Finlandia* in *Notiam* & *Boream*, quibus *Natagundia* superior & inferior, *Savolofia*, *Tavaftia*, *Finnonica* regiones late patententes adjunctæ sunt. Inde trans Finnicum sinum *Covelis* cujus *Hexholm*, *Kexholm* forte, Metropolis est & Meridiem versus *Wosichonia*, in qua *Lovati* fluminis *Novogardiam* allabentis, quem *Ny* accolæ vocant, ostium: supra *Coporam Ingria*, cujus *Jamagrod* & *Solonscia*, cujus *Ivanogrod* è regione *Nervæ*, arces sunt præcipuæ. His contiguæ versus Meridiem sunt *Livonica* *Esthonorum* provinciæ, a *Nerva* ad *Revaliam* & *Prenoviam* usque pertinentes. *Allantacia*, cujus *Nerva*: *Wiria*, cujus *Wesemberga*: *Wichia*, cujus *Habsia* Episcopi sedes & Insula *Dagen*. Quæ regiones trans Finnicum sinum pleræque omnes, Ioannis tertii Regis virtute ac fœlicitate regno Suecorum nostra memoria anno M. D. L. XXXI, primum accreverunt, cum *Revalia* sponte *Erico XIIII* Suecorum Regi se subjecisset, anno M. D. L. XI. Aquis gaudet Suecia, piscosis rivulis plurimis regionem perlabantibus. Inter fluvios autem *Lusfen Dalecarlia*. Terra ipsa aspera, Montibus Silvisque frequentissima. Subditi sunt partim Ecclesiastici, partim Laici, eiq; aut nobiles aut Plebei. Inter nobiles summus est *Eques Auratus*, a Rege virtutis ergo solemniter creatus. Præfecturæ per Indigenas administrantur. Incolæ porro si cum Germanis conferantur, civilitatis minus, industriæ certe ingenique fortasse plus habent. Vtpote quovis eorum rustico, omnia pene opificia, artefque mechanicas callente.

Flumina,
Mores & Silva.
Senatores.
Mores.

N ij

DANIA